

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/216306,Pozegralismy-Jadwige-Gawrych-uhonorowana-Medalem-Sprawiedliwi-wsrod-Narodow-Swia.html>
27.02.2026, 00:15

[Następny](#)

[Powrót](#)

Pożegnaliśmy Jadwigę Gawrych uhonorowaną Medalem Sprawiedliwi wśród Narodów Świata

1 kwietnia 2025 r. na Wojskowych Powązkach w Warszawie pożegnaliśmy Sprawiedliwą wśród Narodów Świata, honorową obywatelkę Izraela, perkusistkę. W ostatnim pożegnaniu Jadwigi Gawrych wziął udział zastępca prezesa Instytutu Pamięci Narodowej dr Mateusz Szpytma.

28.03.2025

[Sprawiedliwy wśród Narodów Świata](#)

Podczas ceremonii pogrzebowej dr Mateusz Szpytma przypomniał heroiczną postawę rodziny Gawrychów:

- Jadwiga Gawrych, jej rodzice i rodzeństwo wykazali się ogromnym bohaterstwem w czasie II wojny światowej, kiedy mimo grożącej kary śmierci zdecydowali się pomóc Żydom skazanym na zagładę. Zapłacili za to wielką cenę.

Jadwiga Gawrych urodziła się 20 października 1931 r. jako dziecko gajowego Jana oraz gospodyni domowej Aleksandry. Miała dwóch braci: Jana i Józefa. W związku z pracą ojca cała rodzina mieszkała w leśniczówce niedaleko Mińska Mazowieckiego.

Do rodziny żyjącej pod okupacją niemiecką docierały częściowe informacje o antysemickiej polityce niemieckiego okupanta. Gdy do skrytego lasem gospodarstwa Gawrychów zaczęli docierać uciekający Żydzi, rodzina udzielała im schronienia. W domu Jadwigi Gawrych pomoc znalazło pięć osób: Abraham Słomka – skrzypek Filharmonii Warszawskiej, uciekinier z getta warszawskiego; Teresa Papier będąca w siódmym miesiącu ciąży, jej mąż Chaskiel oraz Frania i Mosze Aronsonowie. Jadwiga Gawrych nawiązała przyjazne stosunki z nowymi mieszkańcami. Abraham uczył ją gry na skrzypcach oraz gry w szachy.

18 marca 1943 r. w wyniku donosu sąsiadki do leśniczówki wtargnęli żandarmi z policją granatową. Niemcy spalili gospodarstwo. Prawie wszystkim ukrywającym się Żydom udało się zbiec do pobliskiego lasu. Próba ucieczki nie powiodła się jedynie ciężarnej Teresie Papier, która została raniona w nogę, a następnie pojmana i zastrzelona. Podczas obławy został również aresztowany ojciec Jadwigi Gawrych, którego po kilku dniach rozstrzelano w więzieniu. Jadwidze Gawrych wraz z matką i braćmi udało się uniknąć śmierci.

Po tych wydarzeniach niemająca dachu nad głową rodzina udała się do Piaseczna. Tam wybudowała skromny dom, w którym mieszkała do 1945 r. Po zakończeniu wojny Gawrychowie przenieśli się do Białogardu, gdzie uczęszczała do szkoły średniej. Po zdaniu matury wyjechała do Warszawy i rozpoczęła naukę w szkole muzycznej jako perkusistka. Równocześnie założyła warsztat naprawiający rajstopy i pończochy. W tym czasie działała w zespole „Klipsy”, z którym grała koncerty w Domu Kultury przy ul. Elektorальной. Tam zespół zauważył Mieczysław Fogg, który zaprosił grupę do wieloletniej współpracy – koncertowali w różnych zakątkach świata.

Za sprawą świadectwa złożonego przez jedyną ocalałą z domu Gawrychów Żydówkę, Franię Aronson, Jadwiga Gawrych została odznaczona Medalem Sprawiedliwego wśród Narodów Świata.

[Posłuchaj wspomnień Jadwigi Gawrych na portalu opowiedziane.ipn.gov.pl](http://opowiedziane.ipn.gov.pl)

Jadwiga Gawrych. Fot. IPN

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Warszawa

Sprawiedliwy wśród Narodów Świata

Pożegnanie